

Výklad listu Efezským

Kapitola 1

Odesílatel

1,1 Pavel, z Boží vůle apoštol Ježíše Krista

Je jím *Pavel*, apoštol Pána Ježíše Krista. Pavel se představuje zajímavým způsobem. Jeho původní občanské jméno bylo jiné – byl přece znám jako „Saul Tarsenský“. Byl přece farizeus, vyučený v zákoně Mojžíšově u nejvýznamnějšího rabína Gamaliela, byl Žid, který mohl doložit svůj rodokmen (pocházel z kmene Benjamin). Navíc byl od narození římským občanem, což v tehdejší době něco znamenalo. Ale ve vztahu k Božím věcem se Pavel o žádné z těchto předností nezmiňuje. Je velmi skromný a říká si pouze „Pavel“ = „malý“. Tím je příkladem skromnosti Božího služebníka.

Apoštol Ježíše Krista – jím poslaný, jeho vyslanec. Úřad apoštolů je neopakovatelný. Pavel se jím nestal z vlastní vůle či vůle lidí, nebyl jím ustanoven ani vzkládáním rukou, ani žádnou jinou ordinací. Stal se jím stejně jako ostatní apoštolové osobním vyvoláním Ježíšem Kristem. Stalo se tak na cestě do Damašku, kam jel pronásledovat křesťany. Místo toho se setkal s Kristem a ten ho povolal do své služby (viz Sk 9,116).

Adresát

1b svatým, kteří jsou v Efesu, věrným v Kristu Ježíši

Svatým a *věrným* – uvádí v nadpisu věřícím Pavel. Není zcela jisté, zda se opravdu jednalo o list věřícím v Efesu. V některých „originálech“ slovo *v Efesu* chybí. Ba i styl dopisu neodpovídá psaní věřícím v Efesu, které přece ze svého poměrně dlouhého pobytu dobře znal a kteří dobře znali jeho. Někteří vykladači říkají, že se možná jedná o list Laodicejským, poslaným po Tychikovi – odvozují to z poznámky v Ko 4,15.16, ze které plyne, že šlo o okružní listy, které byly adresovány všem věřícím. A tak nás nemusí rmoutit, že neznáme konkrétního adresáta – můžeme si jej přivlastnit i pro sebe.

Svatým = odděleným. Mají tedy žít pro Boha, jsou jeho vlastnictvím. Je zcela mylný názor, že svatými se lidé stávají až po smrti. Svatost je stav. Žijeme oddělení či vyhrazení pro našeho Boha. Oddělujeme se od hříchu, od jeho vlivu na nás? Nestrpíme ve svém životě zlo? Jsme opravdu svatí? Takoví, kteří nemohou mít nic společného s žádnou špatností?

Být svatým znamená oddělit se od hříšného způsobu života, neznámá to ale, že se budu oddělovat od hříšných lidí v tomto světě. K tomu nejsme nikde vyzýváni. Naopak, naše místo je mezi nimi. Poslal nás tam sám Pán. *Jako ty jsi mne poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa* – modlí se Pán Ježíš ve své velekněžské modlitbě (J 17,18). Jsme postaveni mezi nevěřícími lidmi, ale máme být svatí – máme žít jinak, jim na svědectví.

Věrným – to je druhý titul adresátů listu. Věrnost se svatostí úzce souvisí. Není svatosti bez věrnosti. Věrnost je jedním z ovoce Ducha svatého. Ve světě se věrnost moc necení. Proto není divu, že celé dějiny lidstva jsou poznamenány věrolomností a zradou.

Co je to věrnost, čím se projevuje?

* **svou stálostí** – být věrný znamená být věrný za všech okolností – tedy nejen tehdy, když

mne to nic nestojí a když mi nic nehrozí, ale i tehdy, vydávám-li se nebezpečí. Věrný přítel svého druha neopustí v nouzi. Teprve tam se věrnost projeví. Jsme věrní Pánu za všech okolností, anebo ho zapíráme anebo dokonce zrazujeme?

* **svou jedinečností, výhradností.** Být věrný v manželství znamená, že už nemohu myslet na nikoho jiného než na svou ženu či muže. Ostatní nepřicházejí v úvahu, že bych si s nimi něco začínal. Jsme-li věrní, patříme výlučně svému partnerovi. Jsme takto věrní svému Pánu, nebo chceme patřit i světu?

Pavlův pozdrav

2 Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Každý z nás máme svůj charakteristický způsob oslovení či pozdravu při psaní dopisu. Měl ho i Pavel. Všechny jeho listy začínají přáním milosti a pokoje od Boha. Mělo by to být motivací i pro nás, abychom to podobně cítili ke svým spolubratřím a sestrám. Kolik *milosti* potřebujeme na naší životní cestě uprostřed všech nástrah, které na nás číhají a při všech těch našich pádech a poklescích, kterých se dennodenně dopouštíme. A zcela určitě potřebujeme také *pokoj* uprostřed neklidné doby, ve které žijeme.

Pavel tyto dvě věci pokaždé věřícím, se kterými byl ve styku, přál a také jim je vyprošoval i na svých modlitbách za ně. Mělo by to být pro nás motivací, aby i naše vzájemné vztahy byly takto krásně podbarveny.

1. kapitola

Pavlův chvalozpěv (Ef 1,314)

Důvod chvalozpěvu

3 Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů;

Pavel nezapomíná vzdát chválu Bohu, která mu náleží plným právem. Jeho velikost v lásce, ve spravedlnosti i v moudrosti převyšuje všechny a všechno. A to tím více, že tento spravedlivý a moudrý Bůh se ve své lásce sklání k nám lidem, chce nás k sobě pozvednout a obdarovat nás. Pavel to zdůrazňuje – všechno co jsme a máme, máme od něj.

On nás v Kristu obdařil... požehnáním – požehnal nám. Čím a jak?

Lidé (nás nevyjímaje) jsou zvyklí považovat za požehnání pozemské věci, blahobyty a dostatek všeho potřebného k životu a do jisté míry i pohodlí. Za požehnání lidé považují mnohdy majetek. Jistě – to vše je Boží dar – a určitě se sluší za něj Pánu Bohu být vděční. Ale bohatství ještě samo o sobě není požehnání. Abram byl v Egyptě nesmírně bohatý, a přece mu to nebylo k požehnání, spíše ke škodě, protože ho to vedlo od Boha. Dnes je to podobně.

To největší Boží požehnání je jinde – on nám požehnal *v Kristu* a to *vším duchovním požehnáním nebeských darů* (nebo jak uvádějí kraličtí: *v nebeských věcech*).

Naše pravá vlast je v nebi – tam máme mít svůj poklad a své srdce (viz Mt 6,1921). A právě tam nám Bůh požehnal. Tam máme všechny dveře otevřeny. Není to pádný důvod k tomu, abychom Pána Boha spolu s Pavlem chválili také? Jsme si vědomi, že zde nemáme trvalé místo, že naše vlast je v nebesích?

Co jsme v Kristu získali?

V následujícím oddílu ve verších 4 – 14 se mnohokrát opakují slova *v něm* – tím je míněn Kristus. Stojí to za to si to připomenout. V zásadě by se dalo toto Boží požehnání obsahově rozdělit do tří oblastí, jimiž jsou:

- * zvolení za syny (a dcery) Boží již před stvořením světa,
- * dílo vykoupení v jeho plnosti,
- * dědictví v nebesích.

Není bez zajímavosti, že každá z těchto oblastí končí chválením jeho slávy:

a chválili slávu jeho milosti (v.6),

abychom my... stali se chválou jeho slávy (v. 12),

těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy (v. 14).

Pán Bůh nám daroval v Kristu úžasné věci (to je obsah toho výroku veškeré duchovní požehnání). Dal nám je zdarma a bez zásluh – ale nedal nám je jen tak, pro nic za nic. Tyto věci mají sloužit Bohu ke cti a slávě. Má na nás být vidět, že chceme žít svůj život tak, aby byl z něho náš Pán oslaven. Pánu Bohu nestačí, že ho ctíme svými ústy, on chce, aby celý náš život byl chválou jeho slávy.

Boží vyvolení

4 v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. 5 Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny, 6 a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším.

Z tohoto místa a z textu v Ř 8,29.30 a dalších míst, jako Sk 2, 23.31, Ř 11,2, Ga 3,8 a 1Pt 1,2.20 vzniklo tzv. učení o predestinaci (o Božím předurčení), zdůrazňující, že spasení mohou být jen ti lidé, které si Bůh předem zvolil, které k tomu určil. To je ale poněkud zjednodušující a zkratkové tvrzení.

Existují období v lidské historii, kdy Pán Bůh s některými lidmi nejednal, kdy jednal jen se svým „vyvoleným národem“, ale i tehdy byla cesta ostatních lidí k němu právě přes tento národ otevřena.

Podívejme se na Boží vyvolení v Ř 8,29.30:

29 Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; 30 které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.

Boží plán záchrany člověka je velmi rozsáhlý. Byla období, kdy nejednal se všemi lidmi. Ale podle svého plánu se rozhodl, že přijde den, kdy bude jednat se všemi lidmi. Toto rozhodnutí padlo ještě před vznikem tohoto světa (viz v. 4), a vstoupilo v platnost po smrti Pána Ježíše Krista. Tím začalo nové období otevřené pro všechny lidi – je to doba milosti. Dnes platí to, co napsal ve výhledu Izaiáš v 55,1: „*Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojdte k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojdte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko!*“

Text v Ř 8,29.30 ukazuje vzájemnou závislost či sled jednotlivých kroků.

Které předem vyhlédl, ty také předem určil. Předem stanovil, že v určitou dobu vyhlásí „milostivé léto“ – dobu milosti. Ta byla již předem připravena, vždyť o tom mluví proroci. A teď se to uskutečnilo. Tedy všichni v době milosti jsou předem určeni k tomu, aby byli zachráněni. Je to Boží přání – Bůh přece chce, *aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.* (viz 1Tm 2,4). Nikdo nemůže říci: „Já nejsem předurčen...“ Ale neznamená to, že by všichni předurčení také dosáhli cíle svého předurčení. Je to podobné jako např. při studiích na vysoké škole. Tam jsou všichni studenti, kteří se zapsali na fakultu, předurčení k tomu, aby z nich byli doktoři či inženýři podle svého studijního oboru. Počítá se, že jimi budou. Ve třetím ročníku nám říkali 3/5 inženýři, ve 4. ročníku 4/5. A přece všichni až k cíli nedošli. Stejně je tomu i v životě víry. Všichni lidé této doby byli a jsou předurčení k záchraně. Ale ne všichni jsou zachráněni. Z Boží strany byly vytvořeny všechny předpoklady, aby zachráněni byli. Měli nést *podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími.*

Které předem určil, ty také povolal – to je další krok. Nyní Bůh povolává – z těch kteří byli předem určeni. Proto zve: *Všichni, kdo žízníte, pojdte k vodám...* (Iz 55,1) *Pojdte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.* (Mt 11,28). *Kdo žízní, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života.* (Zj 22,17) Tedy – všichni jsou povoláni, zváni – ale bohužel, je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Je málo těch, kdo tuto nabídku využijí. Je to podobné jako dnes v nabídce supermarketů – kde se nabízí výhodné ceny v akcích. Je pro všechny, kdo se o tom dovědí – ale zdaleka ne všichni ji využijí.

Které povolal, ty také ospravedlnil. Ti, kdo se dali Ježíšem pozvat, zažili úžasnou milost, byli ospravedlněni. Jen ti, kdo jeho pozvání, kdo využili jeho povolání. Ti jsou prohlášeni za spravedlivé. Ne pro své skutky, ale pro svou víru.

A které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.

Ospravedlnění hříšníci dosahují spolu s Kristem i jeho slávu. Je to sláva, kterou si dost dobře nedovedeme představit, ale přesto nás u našeho Pána čeká.

Cíl Božího vyvolení

být Božími dětmi

5 Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny.

Být Božími dětmi – dětmi krále králů. To je veliká věc, které si obvykle dost neceníme. *Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. (Ga 3,26). Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! (1J 3,2)* Stali jsme se tedy „královskými dětmi“. To ale s sebou kromě výsad nese i řadu povinností. Královské dítě si nemůže dělat co chce, jako mnohdy obyčejné dítě. Nemůže se válet ve špíně jako žebrák, musí dbát na svůj zevnějšek, musí se učit dvorní etiketě a vybranému chování. Královské dítě to má mnohem složitější než obyčejní lidé. Nemusí to být vždy příjemné – a někdy mohou mít královské děti chuť si to vyměnit s obyčejnými lidmi – jak to popisuje Mark Twain ve své povídce „Princ a chud’as“, ve které si budoucí král Anglie vymění šaty (a osudy) s podobným chlapcem – tulákem.

Jsme si vědomi toho, že jsme královské děti a že si nemůžeme dělat, co chceme? Reprezentujeme svým životem svého nebeského Otce? Lidé jej budou posuzovat podle našeho jednání!

Královské dítě musí procházet výchovou a kázní. Jsme si toho vědomi? Obyčejné dítě si může dělat co chce a pokud příliš nevybočuje z mezí, nikdo si ho ani nevšimne. Ale dítě králů sledují paparaziové a ti jen čekají na nějakou senzaci, aby měl bulvár o čem psát. Mnoho lidí tohoto světa páchá beztrestně zlo, ale pokud to uděláme my, budeme ihned přistiženi a bude z toho velká ostuda, nejen pro nás, ale hlavně pro našeho Pána. Proto nás náš Pán často sám ve své milosti chrání a nedovolí nám udělat to, co bychom chtěli. Možná se vzpouzíme a vadí nám to. Ale to je kázeň, o které píše pisatel listu Židům: *Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme být mnohem víc poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život? (12,9)*

rozhodnutím jeho dobroty,

tedy ne pro naše zásluhy, ale protože se On sám ve své dobrotě k nám sklonil. Ne my jsme jej hledali, ne my jsme jej milovali – ale on miloval nás a On sám nás hledal.

skrze Ježíše Krista.

Božím dítětem se člověk může stát jedině tímto způsobem. V Pánu Ježíši se nám Bůh stává Otcem. Pán Ježíš to řekl sám: *„Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14,6)* To je skutečnost, která dříve nebyla lidem dána. Staří Izraelci věděli, že Bůh je jejich Otec, ale nikdy Boha neoslovovali „Otče!“ Teprve Pán Ježíš nám svou smrtí otevřel cestu k Bohu jako k Otci.

Je pro tebe Bůh Otec, ke kterému můžeš přijít kdykoliv a s čímkoliv? Anebo je někde velice daleko a cizí neznámý, kterého se bojíš? Ale k Bohu jako k Otci vede jen jedna jediná cesta, všechny ostatní jsou zavádějící a nevedou k cíli. Je to jako v bludišti – je spousta cest a cestiček – ale jen jedna jediná vede ven.

Ke chvále slávy

6 a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším.

Oč jde v tomto složitém sousloví? Člověk si bezděčně připomíná dobu nedávno minulou, kdy se při významných dnech oslavovala vládnoucí třída a její budovatelské úspěchy. Lidé procházeli pod tribunami s představiteli vládnoucí moci a volali „Ať žije...!“ – i když si mnohdy mysleli něco zcela jiného.

O tohle proklamované oslavování určitě nejde! Každá taková chvála určitě smrdí. Jde ale o něco jiného. Když si nás Pán Bůh vyvolil, abychom se stali Božími dětmi – pak to učinil nejen kvůli nám (jako bychom my byli středem vesmíru), ale také kvůli dalším lidem. Aby ta zvěst o Boží milosti se šířila dál. Máme chválit a doporučovat lidem tuto milost, kterou jsme dosáhli, aby se i oni po ní roztoužili. Dobré zboží nepotřebuje zvláštní reklamu – chváíl se samo. Ale lidé se o něm potřebují dozvědět, potřebují vědět, že něco podobného existuje. Ta milost, kterou jsme zažili, potřebuje být šířena dál. Je to na nás vidět, že jsme živi milostí? Šíříme ji kolem sebe? Nejde jen o naše svědectví ústy (i když to je nezbytné). Ale jsme my sami chválou slávy jeho milosti? Kéž by tomu tak bylo.

Nikdy nezapomeňme sami a nezapomeňme to také říkat jiným – že tato milost je výhradně darem a že je nerozlučně spjata s tím, kdo je Bohu nejmilejší – s Pánem Ježíšem Kristem. Jen

v něm a pro jeho zásluhy jsme se stali Božími dětmi.

Dílo vykoupení

Cena vykoupení

7 V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, 8 kterou nás zahrnul ve vší moudrosti a prozíravosti,

Kralický překlad říká: *v němž máme vykoupení skrze krev jeho* – jsme vykoupení tím, co učinil Kristus na Golgathě. V listě Židům čteme: *„Podle zákona se skoro vše očišťuje krví, a bez vylití krve není odpuštění.“* (Žd 9,22) Cena, která musela být zaplácena, byla cenou nejvyšší – byla to krev Božího Syna. *Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou* – píše apoštol Petr (1Pt 1,18.19).

Právě proto, že byla zaplácena ta nejvyšší cena, můžeme mít jistotu, že *jsme vykoupeni*. Všimněme si, že je tu napsáno prostě *jsme vykoupeni*. Ne „možná budeme“ a také ne s oním příslovečným „když“. Nic takového není napsáno zde i na dalších místech Bible. Není to ve spojitosti s naším životem, s našimi dobrými skutky, úsilím líbit se Bohu a dalšími podmínkami, kterými lidé tak často možnost spásy podmiňují. Je to *pro přebohatou milost, kterou nás zahrnul*.

Připomínáme si tuto cenu, kterou náš Pán za nás musel zaplatit a kterou ochotně a rád zaplatil? Pokud tak budeme činit, pak nás to bude méně svádět k tomu, abychom si dělali, co chceme ve velmi ošidné naději, že tuto jistotu přece nemůžeme ztratit. Což mohu při pohledu na jeho rány mu působit bolest svým svévolným jednáním, o němž vím, že se Bohu nelíbí?

Odhalené zaslíbení

... pro přebohatou milost, 8 kterou nás zahrnul ve vší moudrosti a prozíravosti, 9 když nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, 10 že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu.

Pán Bůh své plány s lidmi příliš nezdůrazňoval – i když je netajil. Pavel píše o tom, že jemu a jeho současníkům *dal poznat tajemství svého záměru*. Pán Bůh se netajil tím, že jeho záchrana se neomezuje pouze na Izrael – napsal to přece už nejznámější izraelský prorok Izaiáš: *Obráťte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není.* (45,22). *On dále řekl: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“* (49,6) Mluví o zaslíbeném Mesiáši: *„Hle, dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.“* (55,4.5) A kdybychom hledali ve Starém zákoně, našli bychom nepochybně řadu dalších míst, která neskrývají Boží záměr zachránit všechny lidi. Přesto to zůstalo tajemstvím, které se teď najednou objevilo v plné své šíři: Bůh předem připravil den, kdy se otevřou dveře spásy všem lidem. Apoštolové se toho dožili – dne, kdy Pán začal plnit tuto část svého plánu spásy lidí. Záchrana je nyní pro každého, kdo v něho věří – jak pro Židy, tak i pro nás pohany.

Náš podíl je v Kristu

11 On je ten, v němž se nám od Boha, jenž všechno působí rozhodnutím své vůle, dostalo podílu na předem daném poslání,

Dostali jsme podíl na *předem daném poslání*, na záchraně pro věčnost. A je to v Kristu.

Žádným jiným způsobem nemůže člověk dosáhnout záchrany. Nezáleží na našem úsilí a schopnostech, na našich zásluhách či vinách. Zde v tomto smyslu má pravdu Jan Kalvín, když mluví o předurčení ke spáse. V konečném důsledku je to opravdu jen Kristus – kdo rozhoduje o naší věčnosti. Záleží na něm, ne na nás. Toho bychom si měli být vědomi – určitě by nás to vedlo k pokornějšímu způsobu života. Je to tak, jak to zpíváme v písni:

*Nic není mé, než co z milosti mám,
tu udělil mi můj Spasitel sám.
Odejdi chloubu, vyznat chci všem,
Jen z milosti pouhé spasen jsem.*

A jaká by měla být odezva? Je v následujícím verši:

12 abychom my, kteří jsme na Krista upnuli svou naději, stali se chválou jeho slávy.

Náš život by měl být oslavou jeho slávy – měl by ukazovat, jak velký je náš Spasitel.

Ověření dědictví

13 V něm byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o svém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého

14 jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy.

Účastnili jste se již dědictví řízení? Máme-li na úřadech doložit oprávněnost našeho nároku či žádosti nebo věrohodnost našeho prohlášení, potřebujeme přiložit věrohodný doklad. Dnes to bývá většinou fotokopie dokumentu, opatřená razítkem matriky či notáře. Dříve to byla pečeť, která byla na dokument vtisknuta. Tím se tato kopie stává rovnocennou originálu a je takto posuzována.

Když jsme uvěřili v Pána Ježíše Krista, byla nám rovněž *vtisknuta pečeť*, která je průkazem toho, že naše svědectví je pravdivé. Je to Duch svatý, kterého nám jako svému vlastnictví vtiskl sám Bůh. List bez pečeti je neplatný – protože není zřejmé, kdo ho napsal. Právě tak i věřící bez Ducha svatého není Božím dítětem. *...ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho... Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží.. Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti* (Ř 8,9.1416).

Slovo závdavek (arrabwn) je obchodní pojem. Znamená zálohu na budoucí užitek. Když někdo kupuje drahou věc, musí někdy ještě před dodáním zaplatit zálohu – a to je závdavek. V nebi máme připraveno úžasné dědictví. O dědictví se obvykle vedou spory – protože každý člověk chce uchvátit co nejvíc pro sebe. Ale o toto dědictví, které je připraveno vykoupeným v nebi, není třeba vést spory. Je dostatečně velké pro všechny, nikdo nepřijde zkrátka. Ale již zde na zemi smíme zakoušet předchuť toho, co zažijeme v plné míře v nebi.

Pavlova solidarita s věřícími (v Efezu)

(1,1519)

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše a lásce ke všem bratřím, 16 nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách. 17 Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali 18 a osvětleným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu 19 a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme.

Po úvodním chvalo zpěvu Pavel projevuje svou solidaritu a sounáležitost s adresáty dopisu – s věřícími v Efezu, pokud byl dopis opravdu adresován věřícím v Efezu, neboť jak jsme si řekli, v některých rukopisech toto určení chybí. To ale není podstatné – protože jde o nepochybně vřelý vztah k adresátům. To zda je známe nebo ne, nemění nic na obsahu zvěsti. Je vidět, že prospěch věřících Pavlovi ležel na srdci – zajímalo ho, jak si stojí – a jeho vztah navíc umocňuje to, že je provázel svými trvalými modlitbami. To by mělo charakteri-

zovat i náš vztah k vykoupeným. I my bychom měli mít zájem o vykoupené i na jiných místech, zejména o ty, se kterými nás pojí určité pouto (jako Pavla), mělo by nás zajímat, jak se jim vede, jaké mají problémy, s čím se potýkají a také bychom se za ně měli modlit.

Jaká je tvá víra?

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše...

Je slyšet o naší víře? Možná namítneš – já jsem přece uvěřil v Pána Ježíše jako svého Spasitele. To je v pořádku. Ale není to všechno. Pavel přece píše lidem věřícím v Ježíše. Vědí to lidé kolem tebe, nebo jsi „tajným učedníkem“ jako Nikodém nebo Josef z Arimatie? Ale ani to ještě není všechno. Jde o to, co Pán Ježíš řekl učedníkům: *Mějte víru Boží* (Mk 11,22). Víru, která mění život. Jde o náš život víry. Chodíme věrou v očekávání na svého Pána, anebo řešíme životní situace svým rozumem a lidskými prostředky, které nesvědčí o naší víře a mnohdy bývají i neprávě čisté...

Je potěšující, že v tomto sboru byli lidé, o jejichž víře bylo slyšet. Nejen v bezprostředním okolí, ale zvěst o tom, jak si počínají, se donesla až k Pavlovi. Bylo na nich poznat, že to s Ježíšem míní vážně.

Je řada lidí, kteří se hlásí k Pánu Ježíši, ale na jejich praktickém životě to není poznat. Nezměnil se.

Jak je tomu se mnou?

A co tvoje láska?

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší ... lásce ke všem bratrům...

To je další oblast, ve které dnešní křesťanství značně pokulhává. Ve světě kolem nás lásku nenajdeme. Lidé jsou sobečtí, nelaskaví, hrubí. Sledují své zájmy, touží po své cti, po sebe-realizaci, aby nepřišli o svá práva. Na druhé dbají jen potud, pokud z toho něco kyne... Tento trend proniká občas i mezi křesťanská společenství. I zde se projevuje nezáměr o bratra, starost pouze o sebe. Často slycháváme: „Nemám čas!“ Ale láska má čas. Neměli bychom spíše někdy říci: „Nemám dost lásky, abych si udělal čas na...“

A také nejde o lásku jen k někomu možná blízkému, ale *ke všem bratrům*. Míváme rádi ty, kdo nám jsou sympatičtí, ale Bible nás učí milovat všechny. I ty, kdo se nám nelíbí, kdo nám možná někdy ublížili. Je o naší lásce slyšet? Nebo jsme zahořklí vůči někomu? Pamatujme na závažnost toho, co píše Jan: *Řekne-li někdo: „Já miluji Boha“, a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí.* (1J 4,20) Náš Pán nás miloval všechny, takové, jací jsme byli. Za všechny zemřel. Kéž i my dovedeme milovat všechny vykoupené, aby naše láska byla známa všem.

Pavlova solidarita s bratry a sestrami se projevuje především jeho vytrvalou modlitbou za ně. Modlí se za ně.

Vděčnost a přímluva

16 nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách.

Pavel je pro mnoho z nás příkladem hodným následování. Jen se upřímně zastavme a nechme si před očima defilovat bratry a sestry ze svého sboru. Za které z nich nepřestáváme Bohu děkovat? Mnohdy místo díky a vděčnosti si na spoluvykoupené stýskáme. Buď si naříkáme na to, že jsou příliš vlezlí (ať se stará sám o sebe), nebo naopak na jejich nezáměr (ani si člověka nevšimne). Vadí nám jejich povahové vlastnosti, vadí nám jejich zvyky, jejich vyjadřování... a tak bychom mohli pokračovat. Pavel ale za ně děkuje! Byli lepší než ti naši bratři

a sestry, co nám mnohdy spíš lezou na nervy? To určitě ne! Jiný byl Pavlův postoj. A kdybychom se podívali do ostatních Pavlových listů, našli bychom totéž (1K 1,4; Ř 1,18; Fp 1,3; Ko 1,3; 1Te 1,2; 2Te 1,3). Tam všude Pavel píše, že za své spoluvykupené děkuje.

Pavel sledoval jejich růst a radoval se z něho. A provázel je svými modlitbami a to ne jednou, ale stále! Přimlouvá se za ně a vyprošuje pro ně Boží požehnání. Tím je příkladem i nám, abychom i my si počínali podobně. Jsme tak rychlí jiné kritizovat, pokud nevyhovují našim představám – jsme ale stejně rychlí se za ně modlit a přimlouvat?

Obsah Pavlovy modlitby za věřící

Pavel píše, že se o nich zmiňuje na svých modlitbách (B21). Ale tou zmínkou nekončí, v následujícím textu popisuje obsah své modlitby za ně. Mnohdy se modlíme za řadu spoluvykupených, ale ne konkrétně, co pro ně chceme, prosíme za ně, ale jen je zmiňujeme. Naše modlitby by ale měly být konkrétní, jinak se připravujeme o nádhernou možnost přesvědčit se o tom, jak Pán Bůh naše prosby vyslýchá. Nebo zase někdy ve svých modlitbách chceme svým způsobem Pánu Bohu určit způsob, jak má našim milým pomoci.

Boží slovo nás zde na Pavlově příkladu učí, že naše modlitby za jiné mají být konkrétní. Podívejme se, zač se Pavel modlí:

Poznat Boha

17 Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali...

To je první část Pavlovy modlitby za věřící v Efezu. Pána Boha můžeme poznat jen tak, že se nám sám dá poznat. Pavel nám připomíná, že Pán Bůh je svrchovaný. Popisuje to slovy *Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy*. Tohle máme vědět především – že on je svrchovaný, on je Otec slávy. A Pavlovi šlo o to, aby *ho poznali*, aby věděli, kým je a jaký je a co si přeje. K poznání Boha vedou dvě cesty – proto Pavel prosí za *ducha moudrosti* a dále za *zjevení*.

Pán Bůh nám dal rozum, abychom ho poznali. V Ř 1,19-21 čteme o tom, že Bůh dal lidem schopnost poznat jeho veliké divy a přesvědčil se o jeho moci a uznal ji, ale že to lidé neudělali. Nemohou se vymlouvat. Člověk má možnost přesvědčit se o Boží existenci v jeho stvořitelské činnosti. Stopy jeho činnosti jsou nesporné. Vzpomínáte, jakou hrůzu vyvolal v Robinsonovi Crusoe nalezený otisky lidské nohy v písku na pobřeží? Bylo jasné – byl tu někdo jiný než on sám.

Ale vědomí existence je málo. Kdo to byl? Co asi tu hledá? Proč tu je? To nám naše smysly už neumožňují. Vidíme lidi, umíme je rozlišit, třídíme si je do různých škatulek. Ale co si myslí? To nevíme. Je jen jedna cesta, jak se to dovědět – a to tak, že nám to řeknou, že nám „zjeví“ své nitro, co cítí, co si přejí. Jinak se jen domníváme.

Úplně stejné je to i s poznáním Boha. Cesta moudrosti nás přivede jen k velkému Božímu dílu, k jeho moci a velikosti, dále ne. O Boží vůli, jeho přání, o jeho lásce a cestě k záchraně, kterou pro nás připravil, bychom se nikdy nedověděli, kdyby nám to Pán Bůh nezjevil. Pavlovo přání pro Efezské (a potažmo i pro nás) bylo, aby poznali Boha v plnosti – v jeho nezměrné velikosti a slávě, ale také i v jeho lásce k lidem.

Proto prosí, abychom viděli tři věci:

* *k jaké naději vás povolal,*

* *jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu,*

* *jak nesmírně veliký je ve své moci k nám.*

A dále nám ukazuje, že tyto tři věci dokázal Bůh na Kristu a to tak, že *Vzkřísil ho z mrtvých,*

*posadil po své pravici v nebesích,
všechno podrobil pod jeho nohy a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve.*

Naděje našeho povolání

Abyste... 18 osvíceným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal...

Naší největší nadějí je vzkříšení. Tak, jako byl vzkříšen Pán Ježíš, budeme vzkříšeni i my. Naše nejslavnější naděje, o které píše Pavel, je – *avšak Kristus byl vzkříšen (1K 15,20)*. Náš život není omezen jen na tuto zemi – přesahuje do věčnosti. Počítáme s tím? Pavel píše také: *Víme přece, že bude-li stan našeho pozemského života stržen, čeká nás příbytek od Boha, věčný dům v nebesích, který nebyl zbudován rukama (2K 5,1)*. Věčný život – to je ta nejslavnější naděje, kterou nedává nikdo jiný než Pán Ježíš. Jak pevně zní slova Pána Ježíše u Lazarova hrobu: *„Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (J 11,25.26)* A na jiném místě: *a já jim dávám věčný život: nezhynou navěky a nikdo je z mé ruky nevyrvé. (J 10,28)* Naděje vzkříšení je naše největší naděje. Pavel o vzkříšení píše: *Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. Věřímeli, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemře-li ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. (1Te 4,13.14)* To je naděje v Pánu Ježíši Kristu. Máš tuto naději? A to i ve chvílích, kdy se nám zdá, že všechno je ztraceno? Právě taková naděje v podobných situacích pomáhá projít vítězně!

Obrovské dědictví

Abyste... 18 a osvíceným vnitřním zrakem viděli... jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu

Vědomí, že na nás čeká dědictví, je motivující. Jak jinak se chováme k majetku, o kterém víme, že nám jednou připadne než k tomu, který patří někomu jinému. Snažíme se ho uchovat v co nejlepším stavu. Těšíme se, až bude jednou opravdu náš.

A o to Pavlovi jde – abychom si uvědomili, že nejsme bezdomovci, nejsme žebráci, ale máme v nebi slavné dědictví. Na zemi i tak velmi blízcí lidé jako jsou sourozenci nezřídká vedou ostré soudní spory o dědictví. Ale o toto dědictví vést spory nemusíme, je tak bohaté a slavné, že bude stačit pro všechny.

Tím, že nás Bůh vzkřísí, že nám dá nová, neporušená a neporušitelná těla, tím naše naděje nekončí. Dědictvím našeho Pána je místo po pravici Boží. A toto dědictví je i naším dědictvím. Proto Pavel později píše Efezským: *Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši. (Ef 2,6)*

Nevím, čím vším museli věřící v Efezu procházet. Nemuseli to mít vždy lehké, protože Pavel píše Korint'ánům: *Jestliže jsem v Efezu podstoupil zápas se šelmami jen z lidských pohnutí, co mi to prospěje? Jestliže mrtví nevstanou, pak jezme a pijme, neboť zítra zemřeme. (1K 15,32)* Nevíme, oč vlastně šlo – ale nebyla to určitě lehká situace, šlo o život. Do podobné situace se můžeme dostat i my dnes. Ale vědomí, že nakonec nás čeká jedinečné dědictví, je dostatečným motivem k tomu, abychom vytrvali.

Kristova moc v životě křesťanů

Abyste... 18 osvíceným vnitřním zrakem viděli, ... 19 a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme.

Určitě obdivujeme nesmírnou Boží moc v životě některých křesťanů. Vzpomeňme otce si-

rotků Jiřího Müllera nebo misionáře Hudsona Taylora v Číně. Ale můžeme si připomenout také kázání Billyho Grahama nebo Ulricha Parzanyho v naší době. Vždy najdeme celou řadu takových Božích svědků, které obdivujeme a kterým tiše závidíme. Kdyby to tak šlo v mém životě... povzdechneme si občas v duchu.

Ale on je velký ve své moci i v našem životě. On nechce, abychom podávali heroické výkony. On chce, abychom se dívali na svého Pána a očekávali na něj. Jak krásně to vyjadřuje Pavel ve svém listě Korint'ánům: *My kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.* (1K 1,2325) Pavel sám prožil situaci, kdy toužil po vítězství nad svou slabostí. Píše: *Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, ale on mi řekl: „Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla.“ A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova.* (2K 12,8.9) Nejsme totiž důležití my, není důležité to, co my dokážeme nebo uděláme, ale důležité je, aby Pán mohl projevit svou moc v našem životě. Abychom mu k tomu dali příležitost a prostor. O to totiž jde.

Pohled na Krista (1,2023)

20 Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích,

21 vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím.

22 `Všechno podrobil pod jeho nohy` a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve,

23 která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest.

Boží moc se může projevovat v našem životě. Pán Bůh si může použít i nás. Je ale vázána na nadvládu Pána Ježíše v našem životě. Proto chce Pavel upřít náš pohled na Ježíše – původce a dokonavatele naší víry (viz Žd 12,2).

Věřící v Efezu si měli uvědomit tři základní pravdy o Pánu Ježíši v současnosti.

Vzkříšení

Vzkřísil ho z mrtvých

Pán Ježíš vstal z mrtvých – tak to zní na mnoha místech Bible. To je ústřední zvěst Nového zákona. Kristus nezůstal mrtvý – ale vstal. Jeho hrob je prázdný. Ani hlídka vojáků, ani přiválený zapečetěný balvan jej v hrobě nezadržel. Nedělní velikonoční ráno je svědectvím o tom, že Kristus vstal.

Jsme si toho vědomi ve svém životě, že Kristus žije? Mění to nějak náš pohled na svět kolem nás?

Nanebevstoupení

... a posadil po své pravici v nebesích, 21 vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím.

Pán Ježíš nezůstal se svými učedníky – ale po 40 dnech vstoupil ke svému Otci na nebe. Tak nám to popisují evangelia i kniha Skutků. Nyní sedí po pravici svého Otce. Přimlouvá se za nás při žalobách ďábla. Připravuje nám příbytky, do kterých nás chce vzít, abychom byli spolu s ním natrvalo.

Kristovo povýšení nade vše zaujalo Pavla tak, že o tom píše i Filipským: *Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.* (Fp 2,911)

Hlava církve

22 *‘Všechno podrobil pod jeho nohy’ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, 23 která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest.*

V Novém zákoně je řada obrazů, které nám přibližují tajemství církve. Zcela určitě k nim patří i tento obraz – obraz těla, jehož hlavou je Kristus. Ty obrazy jsou zde proto, že církev je opravdu něčím tajemným, něčím, co nedokážeme svými smysly dostatečně vnímat, natož pak pochopit. Jsou to jakési „modely“ – na nichž můžeme pochopit některé její vlastnosti. Obrazu církve jako lidského těla použil Pavel již v listu Korintským (1K 12,12): *Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem.* Tento obraz bychom mohli rozebírat do detailů, mohli bychom si ukázat na svázanost jednotlivých orgánů a jejich vzájemnou závislost. Ale vraťme se zpět k hlavní myšlence, o kterou jde Pavlovi v listu Efezským – o vztahu věřících k Pánu Ježíši Kristu.

Lidské tělo je podřízeno hlavě (přesněji jejímu centru – mozku). Žádný, ani ten nejsvalnatější úd nevykoná sebemenší pohyb bez příkazu z hlavy, z mozku. Každý orgán je propojen nervovým systémem s mozkiem a je jím ovládán. Přeruší-li se nervová soustava, stává se příslušná část těla ochrnutou, bezvládnou, neschopnou ničeho.

Právě tak je tomu i s námi. Proto Pán Ježíš říká svým učedníkům před svým odchodem: *Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic* (J 15,5). Necháme-li se jím řídit, je-li spojení mezi námi a ním jako hlavou v pořádku, pocítíme velikost jeho moci. Bez Božího vedení, bez podřízení se jemu, nemůžeme očekávat v životě žádný zázrak. Někdy se nám zdá, že naše křesťanství je bezmocné, že ani Bůh nám nemůže pomoci. Bývá tomu tehdy, pokud chceme něco konat sami. Boží moc se neprojevuje tam, kde není přijímána věrou. Bůh nikoho k ničemu nenutí. Ale pokud se člověk oddá cele jemu, smí zakoušet velikost jeho moci k němu, moci, která mění lidské životy. A o to přece jde!